

STORTINGET

Innst. 356 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 23 (2018–2019)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Nordisk samarbeid

Til Stortinget

Sammendrag

I mer enn 60 år har det nordiske samarbeidet fungert som politisk idéverksted, premissleverandør og beslutningsarena på en rekke samfunnsområder. Nordisk passfrihet, et felles arbeidsmarked og et integrert nordisk energimarked er suksesshistorier som har hatt positive virkninger for både innbyggere og næringsliv. Viktige grensehindre er løst, og det er tilrettelagt for økt nordisk mobilitet.

Klimautfordringer, globalisering og digitalisering samt en mer krevende og uforutsigbar internasjonal situasjon gjør at vi i årene fremover har mye å tjene på et effektivt og målrettet nordisk samarbeid.

I regjeringens politiske erklæring (Granavoldenplattformen av 17. januar 2019) legges det til grunn at det nordiske samarbeidet skal utvikles og forsterkes. I tillegg skal samarbeidspotensialet utnyttes der det gir nytte for innbyggerne, næringslivet og landene. Erklæringen legger også til grunn at Norges nærområder skal prioriteres i utenrikspolitikken. Regjeringen er med andre ord opptatt av at det nordiske samarbeidet skal fungere så optimalt som mulig.

Nordisk ministerråd har de siste årene blitt modernisert. Gjennom reformene «Nytt Norden 1.0» og «Nytt Norden 2.0» har målet vært å sikre et fokusert og effektivt samarbeid med større politisk relevans og budsjettmessig fleksibilitet.

Regjeringen ønsker å videreføre reformene. Med utgangspunkt i regjeringens politiske erklæring har Norge tatt til orde for en ny visjon og målstruktur for Ministerrådets innsats og aktiviteter de neste årene. Norge har foreslått tre strategiske hovedprioriteringer som skal føre til mer langsiktig, forutsigbar og målbar styring av Nordisk ministerråd. Disse er:

Et grønt Norden: Regjeringen ønsker å videreutvikle det nordiske klima- og miljøsam arbeidet for å skape et klimanøytralt og bærekraftig Norden i tråd med målene i Parisavtalen og Agenda 2030.

Et konkurransedyktig Norden: Regjeringen vil satse på nordisk samarbeid om forskning, innovasjon og digitalisering for å sikre fremtidig nordisk konkurransekraft, arbeidsplasser og velferd.

Et inkluderende Norden: Regjeringen ønsker å bevare et Norden som er bygget på tillit, samhold og like muligheter for alle. Viktige virkemidler er integrering, likestilling, utdanning, språk og kultur.

Meldingen omhandler de viktigste områdene i det nordiske samarbeidet i 2018 og 2019. Det første kapitlet oppsummerer siste års utvikling innen hver av de strategiske prioriteringene og beskriver en rekke tiltak som viser bredden og nytten i det nordiske samarbeidet.

I andre del av meldingen ønsker regjeringen, med utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer, å belyse hvordan vi kan sikre et fortsatt trygt Norden. Nordiske parlamentarikere og regjeringsrepresentanter var under Nordisk råds sesjon i 2018 opptatt av Nordens evne til å hindre fremmede staters og aktørers forsøk på å påvirke våre samfunn og demokratiske prosesser. Undersøkelser viser også at oppslutningen om det nordiske samarbeidet har økt i takt med en mer krevende internasjonal utvikling. Samfunnssikkerhet og behovet for

styrket nordisk beredskapssamarbeid blir derfor tatt opp i kapittelet Et trygt Norden.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Hassel, Mani Hussaini, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Thor Edquist, Iselin Haugo, Anne Kristine Linnestad og fungerende leder Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Carl I. Hagen og Hans Andreas Limi, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Abid Q. Raja, og fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, viser til Meld. St. 23 (2018–2019) om nordisk samarbeid.

Komiteen viser til at det nordiske samarbeidet utgjør et uvurderlig fellesskap for Norge, som i mer enn 60 år har fungert som idéverksted, premissleverandør og beslutningsarena på en rekke samfunnsområder. Foruten nært samarbeid, dyrking av et varig kulturelt fellesskap og sterke vennskapsforhold har det nordiske samarbeidet også bidratt til konkrete resultater som nordisk passfrihet, et felles arbeidsmarked og et integrert nordisk energimarked.

Komiteen viser til at det i regjeringen politiske erklæring (Granavolden-plattformen av 18. januar 2019) legges til grunn at det nordiske samarbeidet skal utvikles og forsterkes. I tillegg peker erklæringen på at samarbeidspotensialet utnyttes der det gir nytte for innbyggerne, næringslivet og landene. Erklæringen legger også til grunn at Norges nærområder skal prioriteres i utenrikspolitikken.

Komiteen viser til at Nordisk ministerråd de siste årene er blitt modernisert. Komiteen trekker i denne sammenheng frem reformene «Nytt Norden 1.0» og «Nytt Norden 2.0», hvor målet har vært å sikre et foku-

sert og effektivt samarbeid med større politisk relevans og budsjettmessig fleksibilitet.

Komiteen viser til at regjeringen i foreliggende melding tilkjenner ønsket om å videreføre reformene og tar til orde for en ny visjon og målstruktur for Ministerrådets innsats og aktivitetene de neste årene. Komiteen viser til at regjeringen i denne sammenheng har foreslått tre strategiske hovedprioriteringer som skal føre til mer langsiktig, forutsigbar og målbar styring av Nordisk ministerråd. Disse er henholdsvis: Et grønt Norden, hvor regjeringen ønsker å videreutvikle det nordiske klima- og miljøsamarbeidet i tråd med Prisavtalen og Agenda 2030; Et konkurransedyktig Norden, hvor regjeringen vil satse på nordisk samarbeid om forskning, innovasjon og digitalisering; og Et inkluderende Norden, hvor regjeringen ønsker å bevare et Norden som er bygget på tillit, samhold og like muligheter for alle.

Komiteen mener Norge har forutsetninger for å spille en svært sentral rolle i arbeidet med å nå disse tre strategiske hovedprioriteringene. Komiteen trekker spesielt frem Norges unike posisjon som produsent av energi og våre kapasiteter innen avansert høyteknologi. Komiteen mener dette vil stå helt sentralt i arbeidet for en bærekraftig og karbonnøytral energiproduksjon i Norden fremover.

Komiteen er opptatt av at det nordiske samarbeidet holdes i hevd og videreutvikles, og anser foreliggende stortingsmelding som et godt og formålstjenlig grunnlag for å sikre dette.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Meld. St. 23 (2018–2019) – Nordisk samarbeid – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 3. juni 2019

Michael Tetzschner

fung. leder

Thor Edquist

ordfører